יהוה מצני

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE

HYDROPHOBIA.

QUAM,
DIVINO FAVENTE NUMINE,
Ex auctoritate Magnifici Rectoris,
D. HERMANNI van HALEN,
S. S. Theologiæ Doctoris, ejusdemque Facultatis in Inclytâ Academiâ Ultrajectinâ Professoris Ordinarii, Verbique Divini ibidem in Ecclesiâ Præconis,
NEC NON
Amplissimi Senatus Academici consensu, Nobilissimæque Facultatis MEDICÆ Decreto,
PRO GRADU DOCTORATUS,
Summisque in MEDICINA honoribus & Privilegiis ritè, & legitimè consequendis,
Publicæ eruditorum censuræ submittit
PETRUS BAGGERUS, Danus Coagiensis.
Ad diem 19. Junii, hora prima pomeridiana.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiæ Typographi, cIↄ Iↄc LXXXIX.

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

PROLEGOMENA.

Uodsi innumera venenorum genera hominibus necem minitantia proponere sibi quispiam in animum induxerit, quantum quæso ille tempus tantæ librorum faragini conscribendæ impenderet, ne dicam esse impossibile. Tot enim occurrunt venena oculis rationique latentia, ideoque explicatudifficillima, quot quæso homines ab aëre attrahunt noxia, quæ naturali balsamo iterum oppugnantur, quod si verò venenum fortius agit manifesteque se prodit alexipharmacis adhuc opitulamur naturæ. Ast ut dantur morborum alii qui citissime periodum absolvunt, alii verò longo temporis tractu demum eventum ostendunt. Ita & venenorum quædam ocissime occidunt, quædam tardius, quædam vero adeo incertè procedunt, ut cum hoste dolo malo inducias componente non iniquè compares. Facem nobis præfert venenosum istud animalium genus tarantula, non tam oris septentrionalibus quàm Apuliæ montibus cum ex-

perto damno notum, Historici enim Medicique uno quasi ore consentiunt, istius veneni hanc esse naturam, ut licet tarantati parvum quidem ex ictu parsentiant dolorem, postea tamen gravissima patiantur symptomata, utpote tristitias, lacrymas, saltus minus voluntarios, adeo ut scenem 94 annorum scipioni suffultum tardè processisse, tarantulâ verò ictum capreoli ad instar saltasse prodit Epiphan. Ferdinand. Histor. 81. pag. 254. Et quovis revertente anno plurimi choreas redintegrare cogantur. Sed ut nullum in rerûm natura reperitur animal, cui ncn superius aliud sagax Natura proposuit, ideoque generavit aliud animalculum ad vespæ similitudinemproxime accedens, quod tanquam infestus hostis tarantulas insidiando, occidendo undiquaque quæritat, hoc animal ab incolis Crabonem vocari annales referunt, ita etiam summus Naturæ Conservator funesti hujus animalculi veneni aliorumque morborum Domatores excitavit Medicos, qui sobrias nimis istiusmodi Choreas suavi præter alexipharmacis, musica demulcere nôrunt. Ast relicto hocce Borealibus non ita obveniente affectu, aliud genus Veneni a cane scilicet rabido communicati attingamus necessum est.

DIS-

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

HYDROPHOBIA.

THESIS I.

Est itaque Hydrophobia affectus præter naturam & sæpe quidem delirium à veneno quodam peculari in animali genito & homini communicato, cum vehementi liquidorum omnium & aquæ potissimum abominatione.

II.

Quatuor circa hunc affectum præprimis Consideranda veniunt. 1. Tangens scil. Dens

caninus vel ſaliva, licet enim è morſu aliorum etiam animalium rabiem illatam eſſe plurimi teſtantur, funeſti tamen hujus affectus cauſa plerumque canis exiſtit, in quo Spiritus atque humores nimio naturalis velut alembici calore attenuantur, una cum particulis craſſioribus exaltantur qui deinde in ductus ſalivares amandantur, iique ſalivæ commixti illam ſubigunt, fermentant, bullas cient cum ſpuma ampulloſas, ſal denique, quo cibi perficiebantur, corrumpunt. 2. Corpus quod attingitur. 3. Materia ſeu qualitas contagioſa, quæ communicatur. 4. Locus in quo fit communicatio.

I I I.

Poſt acceptum & communicatum hoc venenum, alii citius, alii tardius in rabiem aguntur, alii quidem poſt paucos dies, alii demum poſt longum temporis tractum, veneni effectum percipiunt: Exempla Hydrophoborum plurima proferunt Auctores, quorum quidam ſeptendecim ut Braſavolus *lib.* 2. *Aph. Comment.* 23. quidam octodecim ut Guai-

Guainerius in *tract. de ven. cap.* 12. Quidam quadraginta integros annos ut Alzaharavius rabidi canis venenum ſub cineribus quaſi occultatum delituiſſe referunt, hoc tamen vi occulta veteres probare conantur.

IV.

Aſt rejecta vi occulta, acceptaque ſanguinis circulatione ſtatuimus, vulnere parti canis morſu adacto, ſaliva illa ſeu particulæ fermentativæ proferuntur ſenſim in arterias, ubi pro viribus ſuis & partis affectæ ratione ſerius ociuſve novos motus conciliare valent.

V.

Ne verò periculum ſit in mora, ſtatim poſt acceptam cladem ſi fieri poteſt conſiderandum erit animal, præterea tritas nuces juglandes ſuper vulnus tempore ſufficienti relictas, Gallinæ objiciunt. Si enim vulnus fuerit venenatum, perit Gallina, alii farinam cum ſanguine vel purulenta materia miſcent. Rhaſes & Avicenna medullam panis vulneri affricatam & ſanguine emanante infectam cani devo-

devorandam objici jubent, ſi enim Canis oblatam aufugerit; aut poſt commeſam in rabiem agatur, vel moriatur. Signum adeſt veneni.

V I.

Signa ergo incipientis rabiei ſunt: Anxiexietas, iracundia ſine ratione, ventriculi gravitas, & querela de aëre inclementiori etſi ſerenum cœlum fuerit, corporis totius gravitas, vigiliæ & ſomnus perturbatus. In parte commorſa, etſi ulcus conſolidatum ſit, dolor quidam percipitur, &c. Confirmatæ vero ſunt: Membrorum diſtenſio, faciei rubor, anxietas, ægrique ſpumantes torvis oculis aſpectuque horribili obvios adſpiciunt dentibuſque appetunt, liquida omnia demum deteſtantur.

V I I.

Medicus itaque curam aggreſſus cucurbitulas vel cum vel ſine ſcarificatione, ne alia obſint parti affectæ imponat, ut venenum extrahatur. Si enim vulnus ſit exiguum ſcarifi-

can-

candum contra verò censemus si amplum vel in parte quadam quæ istiusmodi operationem non admittit, alias imponantur sangui sugæ, quæ sanguinem veneno infectum exsugunt. postea applicentur medicamenta valide attrahentia, quæ ex allio, stercore columbino, sinapi, nuce jnglande cum fermento & sale trita item cum melle & theriaca mixta apponantur. Vel,

℞. *Picis* ℔j.

Aceti acerrimi ℥ix. *In tenellis verò corporibus vini tantum.*

Opopanac. ℥iij.

Opopanax prius in Cyathis 4. præscripti liquoris dissolvitur qui superest cum pice coquitur, cui ubi satis decoctum est, Opopanax additur, & coquntur, cavendo ne efferveant, hinc factum emplastrum parti applicetur.

VIII.

Nimis cito minus tuto occluduntur vulneris labia, si Medicus enim consolidationem nimis præmaturet, lupum in stabulo includat.

dat. Servetur igitur vulnus apertum tantum temporis quantum requiritur, & teste Sennerto 40. dies, sed vix certum præfixumve tempus præscribi potest, sed ratione vulneris & circumstantiarum variari debet, cavendo ne quædam in corpore subsideant veneni reliquiæ. Interea Diaphoretica & alexipharmaca non sunt negligenda.

I X.

Si verò Patiens sit robustus & ab operatione non abhorreat, expeditissima via est, adhibere cauteria actualia, quæ venenum absumunt & diuturnum ulcus, per quod virus effluat, relinquunt. Ustione peracta, danda opera, ut eschara festinanti manu amoveatur, venenumque per ulcus evacuari queat. Nam crusta ulceri inhærens in causa esse potest cur venenum retineatur & ad corporis interiora penetret.

X.

Vulgus ad clavem templi tanquam ad sacram anchoram confugit, & quidem non ini-

inique, modo ignitam ſatis, quia cauterium in hoc affectu, ſi locus non repugnat, videtur tutiſſimum, ſed ſuſpicio vulgi taxanda venit, eo quod plurimi ſibi perſuaſum habeant, clavem hanc ob ſanctitatem quaſi plurima præſtare poſſe: ſtatuendum verò exiſtimo aliam clavem æque ac illam in defectu cauterii ſecundum artem fabricati non incongruè cum fructu in uſum vocari poſſe, ſi extremitas ejus à forma cauterii non multum abludat, modo abſit ſuſpicio, ſed ſi cauterium actuale aptius formatum haberi poteſt iſtud eligendum cenſeo.

X I.

De Venæſectione & purgatione forſan hic etiam aliquid dicendum erit, quoniam in omnibus fere morbis purgantibus ſanguinemque evacuantibus malum eradicari haud pauci credidere, attamen in morbis venenatis ſaniores Practici iſta ut minus tuta omittunt, & fatendum certe in cæteris etiam laxantia fortioribus Catharticis, Diaphoretica phlebotomiæ ſæpe numero præferenda eſſe, modo

non repugnant robuſtiora & plethorica corpora, quæ fortiora forſitan flugitant remedia, interdum enim magnis nodis magni quærendi ſunt cunei.

XII.

Quod ſi verò malum jam aliquamdiu latitans virulentiam ſuam primis prædictis ſymptomatibus oſtendere incipit, cito illi remediis convenientibus utpote alexipharmacis & diaphoreticis occurrendum eſt. Ne poſtremis Symptomatibus malum confirmatum deſperatum evadat.

XIII.

Inter ſpecifica commendantur pulvis Cancrorum fluriatilium & ſuccus cæparum

Vel

℞. *Rad. Gentianæ*
Valerianæ an. ℥iß.
Fol. conſolid. min.
rutæ ſiccæ
pulegii an. Mj.
Cancrorum calcinator ℥j.

Co-

Coquantur cum vino, & expreſſione facta, dentur patienti mane ℥ij. Quod ſi vero fortius arideat decocto hoc uti poterit tanquam vehiculo pulveris alicujus alexipharmaci cum ſpecificis mixti :

XIV.

Morbus hic eſt acutus, venenumque contumax, ideoque nec lenta remedia nec ſegnes Medicos expetit. Quod ſi vero eo pernicies proceſſerit, ut aqua & liquidorum metus inceſſerit. Galenus Medicamento ſuo ex

Thure part. j.
Gentianæ v.
Cancr. fluviat. x.

Patientibus animum addere videtur, aliique immerſionem in aquam frigidam præcipue marinam ſuadent. Aſt Practicorum plurimi his illique iſtud polytryleton Ovidianum occinunt.

Tollere nodoſam neſcit Medicina padagram
Nec formidatis auxiliatur aquis

COROLLARIA.

I.

Rabies Canina est morbus contagiosus, Morbus verò a veneno viperæ productus potius dici debet venenatus quam contagiosus, eo quod venenum illud viperæ sit connaturale & non morbificum.

I I.

Morbus malignus & contagiosus sese mutuo excedunt, nam pestis est morbus malignus & contagiosus simul, malignus non contagiosus potest esse aliqua tertiana. v. g. habens Symptomata insolentiora quidem, sed non contagiosa, morbus contagiosus non malignus, potest esse scabies.

I I I.

Ex amore amentia, licet sicco pede à plurimis Practicis prætereatur, & illam ut inter humani corporis affectus non annumerandam omittunt,

tunt; quantas tamen quandoque edat ſtrages, teſtantur exempla Samſonis, Herculis Didonis & aliorum. De Remediis amoris Ovidius Naſo, hæc in arte nemini cedens quam plurima proponit. Medici quoque non nulli varia excogitavere. Quibus tamen omnibus ſi quempiam philtris aut poculis amatoriis ineſcatum curare tentes, citius vitam quam malum eradicabis. Quin niſi in ipſo principio Vomitoriis & Alexipharmacis &c. Huic affectui dicatis ægro ſuccurras, oleum & opera perditur.

IV.

Vix ſufficienter probari poteſt Adamum & Evam habuiſſe umbilicos, quia, fuerunt a Deo creati, non vero matri alligati.

F I N I S.